

به علوم انسانی اهمیت نمی دهیم

رضا داوری اردکانی، رئیس فرهنگستان علوم با انتقاد از پذیرفتن تقسیم‌بندی علوم از دیدگاه اروپاییان گفت: ما علم را از اروپا اقتباس کردیم بدون اینکه نیازش را بدانیم، ما با مسأله به علم نگاه نکردیم در حالی که علم باید پاسخ مسأله باشد، در غیر این صورت انبار کردن علم برای جامعه کاربرد ندارد. رضا داوری اردکانی، رئیس فرهنگستان علوم دوشنبه (21 دی‌ماه 1394) در مراسم بزرگداشت پنجاهمین سالگرد تاسیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی طی سخنانی با اشاره به تاریخ تاسیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی گفت: 50 سال پیش با کمک دکتر حجت و با مدیریت پدران مرحوم بروجردی پژوهشکده‌های کوچکی که در حوزه علوم انسانی فعال بودند، ادغام شدند.

وی ادامه داد: من می‌خواهم سابقه این پژوهشگاه را به دورتر ببرم و به تاریخ 200 ساله آشنایی ما ایرانیان به تجدد، غرب و علوم جدید برسیم؛ چرا که این تاریخ قابل تامل است و ما باید روی آن تفکر کنیم. این استاد فلسفه با اشاره به برخی اقداماتی که در حوزه علوم اجتماعی صورت گرفته، افزود: نخستین کتابی که در حوزه علوم انسانی جدید نوشته و ترجمه شده کتاب «اقتصاد سیاسی» اثر اقتصاددان سوئیسی است که تاکنون هیچ‌کس گواهی نکرده که این کتاب را خوانده باشد. بنابراین اثری از آن در ادبیات 160 ساله ما نیست. به گفته داوری اردکانی، مقاله دیگری که در حوزه علوم انسانی نوشته شده درباره علم جمعیت است که مرحوم نجم‌الملک، استاد ریاضی دارالفنون بر مقدمه اولین سرشماری تهران نوشته و از مقالات خواندنی است که به نظر نمی‌آید آن هم مطالعه شده باشد. داوری اردکانی همچنین به کتابی از محمدعلی فروغی درباره اقتصاد اشاره کرد و گفت: این کتاب نیز درسی بوده و ملاحظات تعلیمی در آن رعایت شده و برای دانش‌آموزان و دانشجویان مدرسه سیاسی نوشته شده است. از این کتاب هم اثری در ادبیات این حوزه نمی‌بینیم تا این که مرحوم عظیمی در پایان عمر کوتاه خود این کتاب را چاپ کرد. این چهره ماندگار فلسفه در بخش دیگری از سخنانش با بیان اینکه ما علم را از اروپا اقتباس کردیم بدون اینکه نیازش را بدانیم، گفت: ما با مسأله به علم نگاه نکردیم در حالی که علم باید پاسخ مسأله باشد. در غیر این صورت انبار کردن علم برای جامعه کاربرد ندارد. وی با تأکید بر اینکه یکی از مشکلات ما پذیرفتن تقسیم‌بندی علوم از دیدگاه اروپاییان است، توضیح داد: البته این بدین معنی نیست که این تقسیم‌بندی اشتباه است اما مسأله این است که ما باید درباره این موضوع فکر کنیم؛ اینکه پژوهش را به دو حوزه نظری و کاربردی تقسیم می‌کنیم مسأله درستی نیست شما اگر علم نظری می‌خواهید دانسته باشید می‌توانید کتاب کانت و ارسطو را بخوانید بنابراین ما چیزی به عنوان علم نظری نداریم چرا که همه علوم کاربردی است و اگر علم کاربردی نباشد علم نیست. به گفته این استاد فلسفه، علم به هر حال برای جامعه مفید و موثر است و زمانی تحقق می‌یابد که در پاسخ‌گویی به مسایل جامعه باشد. امروز به برکت انقلاب اسلامی دانش را توسعه دادیم و خوشبختانه پزشکان، محققان و دانشمندان علوم انسانی شایسته‌ای داریم. رئیس فرهنگستان علوم با انتقاد از اینکه

علوم انسانی را در جامعه به رسمیت نمی‌شناسند تاکید کرد: مشکل ما این است که به علوم انسانی در جامعه اهمیت نمی‌دهند چون نمی‌دانند که این علم برای جامعه چه می‌کند و چه تاثیری دارد وقتی علوم را به علوم بی‌فایده و بافایده تقسیم می‌کنیم دچار همین مشکل می‌شویم. دآوری اردکانی تاکید کرد: علم در جامعه باید مساله را برطرف کند و متاسفانه امروز علوم انسانی برای ما در جامعه جایگاهی ندارد. پیش از این موسسه تحقیقات اجتماعی به ریاست مرحوم صدیقی و نراقی در ایران سرورسامان یافت و سال‌ها نیز به خوبی کار کرد اما متاسفانه تعطیل شد و این روند ادامه پیدا نکرد. البته در گذشته پژوهش‌ها بیشتر تفنی بود چون ما مساله اجتماعی را نمی‌دانستیم. امروز نیز متاسفانه پژوهشکده‌هایی وجود ندارند که در جامعه به مسایلی مانند فساد، آموزش و پرورش و... پردازند. وی یادآور شد: آیا ما نیاز نداریم بدانیم جامعه چه عیب‌ها، گسیختگی‌ها و خطراتی دارد؟ متاسفانه ما تنها به سبک مستشرقان و پژوهش‌های آنها مطالعه کرده‌ایم در حالی که هنوز علوم انسانی را نمی‌شناسیم. دآوری اردکانی در بخش پایانی سخنانش گفت: ژاپن تمام آثار ادبی و فرهنگی علوم اجتماعی غرب را ترجمه کرده و آن را برای حل مسایل خود به کار گرفته است. علوم انسانی به ما می‌آموزد کی، کجا و چه باید بکنیم. علوم انسانی می‌تواند نیازهای کشورهای کشور و پاسخ آن را به ما بگوید و بنابراین باید به آن توجه کنیم.